

ВЪРХОВЕН СЪД НА РБ

ИЗХ. № 136
София, 29. X. 1993 год

г-н М. Косев
М. К. Косев

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

ДО

37/к.р.19/93
14.10.93
57
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В изпълнение на определението Ви от 7 октомври 1993 по конституционно дело № 19/1993 г., с което сме конституирани като заинтересована страна, застъпваме следното становище по искането на 52-ма народни представители от 36-то Народно събрание за тълкуване на конституционната норма на чл.117, ал.3 и глава шеста от Конституцията:

1. Съгласно чл.117, ал.3 от Конституцията "Съдебната власт има самостоятелен бюджет".

С искането за тълкуване са поставени въпросите: кои бюджетни приходи съставляват приходната част на бюджета на съдебната власт и кой е разпоредител с бюджета на съдебната власт.

Както правилно е прието в Решение № 3 от 3 април 1992 г. по конституционно дело № 30 от 1991 г. - раздел III/ДВ, бр.30 от 10 април 1992 г./, бюджетът на съдебната власт, макар и самостоятелен е съставна част от държавния бюджет. Съдебната власт в нейната организационна цялост е на издръжка на държавния бюджет. Затова нейният бюджет се включва в държавния с оглед установяване на приходо-разходния баланс. Съгласно чл.87, ал.2 от Конституцията, Министерският съвет изготвя и внася в Народното събрание законопроект за балансиран държавен бюджет.

В посоченото решение Конституционният съд е изразил становище по механизма на включването на самостоятелния бюджет на

съдебната власт в общия балансиран държавен бюджет.

В член 3 от Закона за държавния бюджет на Република България за 1993 г. /ДВ,бр.55 от 26 юни 1993 г./ е изразена самостоятелността на бюджета на съдебната власт в конкретни цифри за приходи, източници на приходите и разходи за институциите на съдебната власт, в съответствие с конституционната норма на чл.117, ал.3. Съществена е разпоредбата на ал.3 на чл.3 от с.з., според която преизпълнението или неизпълнението на собствените приходи по бюджета на съдебната власт са за сметка на републиканския бюджет. Това означава, че в бюджета на съдебната власт е основна частта му за издръжка на съставляващите я институции, тъй като разликата в по-малко или в повече по приходната част се покрива или внася в републиканския бюджет.

Самостоятелността на бюджета на съдебната власт, регламентирана от Конституцията, не се определя и не зависи от наличието или липсата на собствени приходаизточници. Ако съдебната власт няма собствени приходи, необходимите средства следва да се отделят от общите държавни приходи и съответно да се обособят в самостоятелен бюджет.

В чл.10, т.8 ЗВСС е предвидено правомощие на Висшия съдебен съвет да контролира изпълнението на бюджета на съдебната власт.

Неправилно в искането за тълкуване се застъпва становище, противопоставящо контролната функция на Висшия съдебен съвет върху бюджета на съдебната власт, на възможността за разпореждане със същия бюджет.

Контролната и разпоредителна функция не са несъвместими. Формалистичен е доводът, че в един орган се събират двете функции, противоположни по естеството си - Висшия съдебен съвет сам се разпорежда с бюджета и сам се контролира.

Висшия съдебен съвет е колективен орган на съдебната власт - чл.1 ЗВСС, а последната има самостоятелен бюджет - чл.117, ал.3 от Конституцията. Логичният извод може да бъде само един, че разпоредител с бюджета на съдебната власт е оглавяващият я орган - Висшия съдебен съвет. Недопостимо е тази функция да се изпълнява от орган на изпълнителната власт, какъвто е министърът на правосъдието. Възприемането на становище в полза на изпълнителната власт води до накърняване на независимостта на съдебната власт, уредена в глава шеста на Конституцията.

Действително, по силата на чл.106 от Конституцията, Министерският съвет ръководи изпълнението на държавния бюджет. Това правомощие не означава, че Министерският съвет е разпоредител със самостоятелния бюджет на съдебната власт, защото разпоредител е неговия титуляр - колективният орган на съдебната власт. Правомощието за ръководство на изпълнението не включва разпореждането с бюджета на съдебната власт, обособен в рамките на държавния бюджет.

В чл.3 от Закона за държавния бюджет на Република България за 1993 г. са посочени показателите на бюджета на съдебната власт. Конституционната норма на чл.106 може да се свърже с разпоредбата на § 14 от Преходните и заключителните разпоредби на посочения закон, съгласно която изпълнението на последни се възлага на Министерския съвет. Въпросното ръководство на изпълнението по отношение на самостоятелния бюджет на съдебната власт, би могло да се третира в смисъл, че касае очертаните в закона показатели, в границата на които Висшият съдебен съвет упражнява разпоредителни функции и съответен контрол.

Очевидно е, че предвиденият в чл.10, т.8 ЗВСС контрол върху изпълнението на бюджета на съдебната власт се обезмисля ако друг орган - министърът на правосъдието, е разпоредител с него, а не Висшият съдебен съвет, защото разпоредителните действия на

органа на изпълнителната власт, свързани с негова преценка за целесъобразност, ще бъдат във от контрол. Изобщо, недопустимо е разпореждането на изпълнителната власт с бюджета на съдебната власт, което по същество води до пряка намеса и накърняване независимостта на последната, чрез такъв определящ фактор като разпореждането с бюджета ѝ.

2. Според нас, Конституционният съд на Република България не е съставна част от съдебната власт, така, както е регламентирана в глава шеста на Конституцията.

Касае се за особен орган, уреден с глава осма на Конституцията и специален закон, на който са възложени определени правомощия, посочени в чл.149, ал.1 от същата. Този орган не е включен към никоя от трите власти - законодателна, изпълнителна и съдебна.

Обстоятелството, че е наименуван "съд" не го прави правораздавателен орган. Правораздавателните институции са посочени в чл.119, ал.1 от Конституцията, като в ал.2 е допусната възможността за създаване и на специализирани съдилища. Между тях не фигурира Конституционният съд, а и не може да се създаде с отделен закон като специализиран съд. Неговото учредяване е пряко от Конституцията, в която е възприето да се нарича "съд", а не по друг начин.

Осигуряването на върховенството на Конституцията и баланса между трите власти отрича включването на Конституционния съд в системата на клоновете на държавната власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ СЪД:

/ИВАН ГРИГОРОВ/